

Egy megtalált történet

Hanem a szerelem kifürkészhetetlen. Ahogyan beoson az életedbe. És amíg otthagysz. E két pillanat — szent pillanat — közt eltelő időről nem tudok számot adni neked. Pedig csak ez volt a célom, az egyetlen. Elmesélni neked, feltárni a mechanizmusát. Akár az óra belsejének, ha már ott fekszik előtted a fehér terítőn. Egyszerű fogaskerekei szájalomra méltók, ahogyan próbálják, igyekeznek, akarják múlatni az időt, de csak feküsznek tehetetlenül a fehér terítőn. Nem, nem a halálról, a halálomról, anyád haláláról, nem arról, amiért és ahogyan tettem. Az már csak egyszerű következménye a titoknak. Annak, hogy kifürkészhetetlen. Talán, mert birtokolhatatlan. Ha fiatal vagy is, megértheted. Nem a nő. Az érzés. Csak kutatod, futsz, loholsz utána, a sebesség nem fokozható mindvégig. Valahol lassítani kell. Az út legelején már, igen, baktatva kell elindulni. És hosszan, hosszan élni. Elkerülni a kínt. Nem megismerni. Nem ismerkedni vele. Nem döntöttem el, hogy a kín a szerelem misztériuma-e. Nem volt rá időm. *Be kell látni, hogy az élvezetekben nem lehet a végtelenségig menni.* Inkább félni. Hosszan, hosszan félni. Valahogy összekeveredtek bennem a dolgok, élni, gondoltam, az a szerelem, s mert férfi vagyok, hát értelem kell belé, de a kín, ó, az magában is, vagy mégiscsak a szerelem mozzatója. *Sonkavacsorákra* kellett volna gondolnom mindahányszor. Összekeveredtek. Mert élni mégiscsak félni, ezt jelenti, nem néha-néha, de állandóan csak félni, de nem akkor, ha már késő, ha már tudod, hogy *nem vállalkozom lebetetlenre*, s arra vállalkozol.

Lelkem cizellált madara, édes gyermekem.

Azért költöztem a Zombori úti lakás első emeletének sarokszobájába, mert abban az utcában úgy hajoltak össze az ostorfák, hogy közben látni engedték az eget. Ritkaság az ilyen utca, s ha a — különben — kevésbé esztétikus, csomósságukkal durva faágak összehajlási szöge úgy metszi az ablakomat, hogy közben a Rókusnak épített kápolnát is láthatom, akkor minden vágyam teljesült is. Fia-

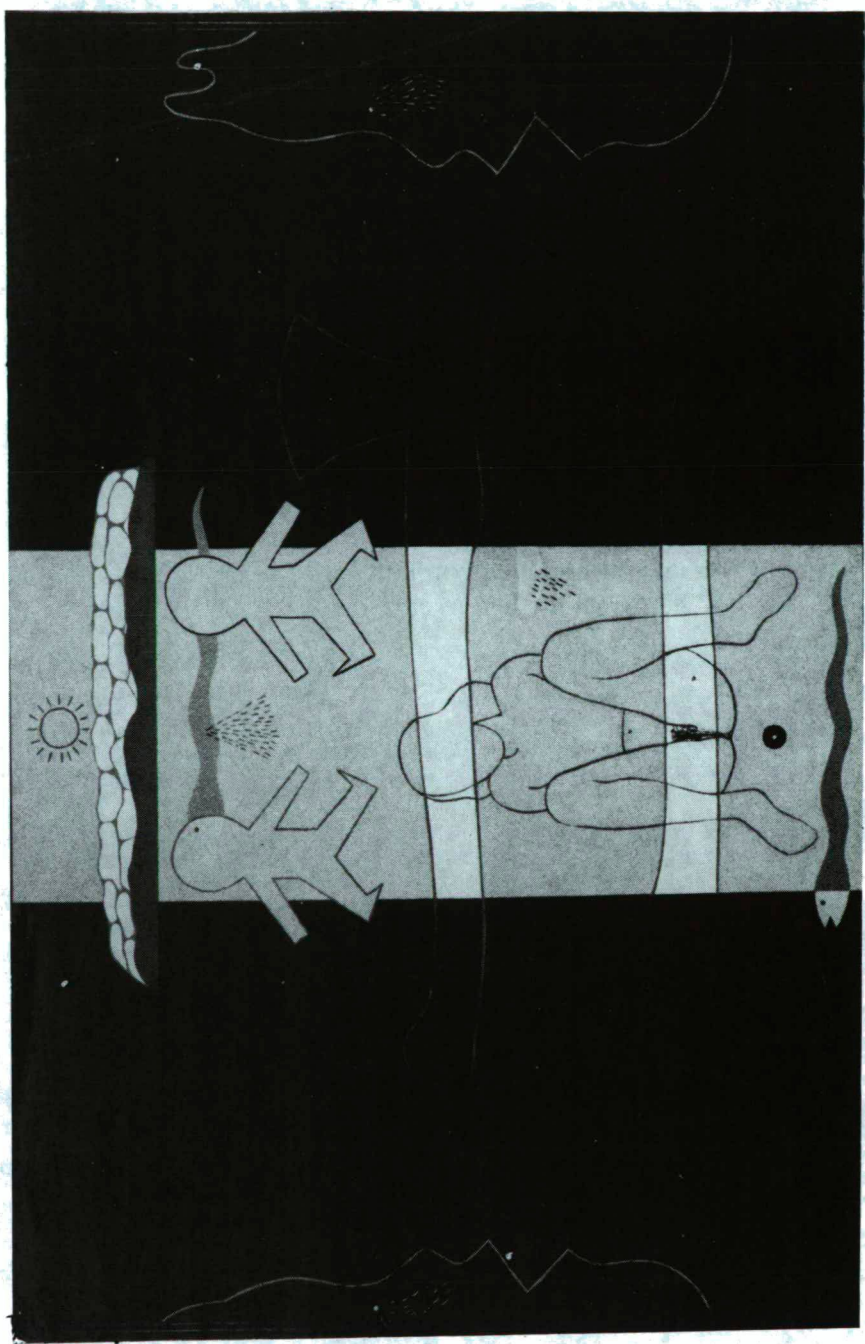
tal voltam. Egyszerre kívántam a természet szépségét, az önfeláldozást és a matematikai pontosságot, ahogyan e kettő építészeti remeket alkot. A kőművesség csodálata már akkor is többet jelentett a szent és őrizendő tudásnál, a titoknál, sokkal inkább jelentette a tudás birtoklását. Fölfelé törtem, láthatod. Nem a göcsörtös ostromfaágak közt fönnakadt égdarab, és nem a Rókus tevékenységét idéző kápolna költöztetett engem abba a házba, de a kettő együtt, öntudatlan együttélésük, ami építészeti széppé fokozódott. Gondoltam, hogy a szerelem is ilyesmi-féle dolog lehet. Arról szól, hogy *ők egymáséi lettek egy verőfényes, akácvirágszagú májusi napon*. Kandi tágasság, akár a fakoronák közt kékülő léggömbkönnyűség, keskeny-arcú önfeláldozás, akár a pestist gyógyítóké, és e kettő együtt a tökéletesség, Hiram sírjába szúrt akác. Gondoltam, a szerelem. Különállás, titok-bitoklás. Megfejtendő. Megfigyelhető. Ezért költöztem a Zombori úti ház első emeletének sarokszobájába. Akkoriban még a vágy is csak a megfigyelés tárgya volt számomra, a mély kapualjakban lapuló párok az este jótékony óráiban, amikor a *varázsvesszők feloldják a félelem kínjait*.

Miltont kedveltem. A naivitását, igyekezetét. Ő valóban csak az eget látta a fák között, az épületet a fák alatt, mégis igyekezett. Mostanában már az is eszembe jutott, hogy nem mert volna mást látni, okosságába burkolózott, abba rejtőzött, csakhogy ne kelljen szembenéznie a szerelem másik oldalával, a kinnal, amely nem is a fájdalom okán tölt el félelemmel, sokkal inkább azért, mert lehetséges, igen, elképzelhető, hogy önálló, önmagában létező, hogy nem is a szerelem misztériuma, hanem a lété. Hogy a szeretethez semmi köze. Vigyázz! Nem egyszerű ez, körbejártam volna, ha időm engedi, teljesen körbe, de hagyjuk; mondom, nem egyszerű, magam is a köztes utat választottam, *a fájdalom misztériuma, a ház, amelybe a Kín beköltözött* csak azért kerülhetett az érdeklődés középpontjába, mert az asszony önző, mélységesen önző természetű volt. Ám akármiből fakadjon is, menekülni nem lehet előle, magába ránt, gyönyört okozva öl meg, lassan, nem hirtelenkedi el, az utak több irányból vezethetnek felé, csak egy a biztos, hogy visszaút nincs. Nincs. Ez a kín. A megvalósult kín. Nem, nem fontos a halál, anyád halála, az enyém, az a dörrenés, a szúrás, nem fontos, nem arról. A kifürkészhetetlen szerelemmel szemben a kín nagyon is egyszerű, kiadja magát, mégis rabságban tart, ez ám a varázslat, szegény Milton. Azt állítja, hogy „hosszú az út és nehéz, amely a pokloból vezet a fény felé”. Mert nem vezet. Elindul azzal, hogy *bele-*

ütött a szívébe valami félelem- vagy rettegéské, és befejeződik azzal, hogy *harmadszor felemelte a bárdját*. Mondhatom azt neked, hogy a szerelem, vagy azt, hogy a kéjvágy, vagy azt, hogy az élet elviselhetetlen rettenete. Magyarázatot azonban nem tudok adni. Úgy választottam, hogy a szerelem.

Legyen az ok, amely a kín felé vezet, a szerelem. S kössem össze a pontokat. Gondolhattam volna, hogy vissza kell térnem a Zombori úton álló ház szobájához, ahol laktam. Ahonnan néztem, akárha páholyból. Abban a magasságban kellett volna mindvégig maradnom, az első emelet földtől való távolsága, és az egyszerű fák megmentették volna. Vannak esetek, orvosként is állíthatom, amelyekben a földhözkööttséggel, a két lábbal a talajhoz tapadva-attitűddel szemben a lebegés igenis egészségesebb. Mert megakadályozza a vajakálódást, a mélyebbre, egyre lejjebb hatolást. A gerlicék távlata, a gelegonyafák ágmagasságában megfelelő, ha a szerelemtől gondolkodunk, azzal kívánunk ismerkedni. Nem maradtam ott, a Zombori úttal szemben előnyben részesítettem a leglapályosabb, a valamikori folyóágy helyén húzódó zsidó utca mögöttit, azt a keskenyet, amelyben, szinte csak abban az egyben azon a környéken, akácfák álltak. Oda jártam. Levelei páratlan számúak, tövises és nem bírja az árnyékot. Már ennyi tudás elegendő lett volna ahhoz, hogy a szerelemtől az első emeleti sarokszobámban gondolkodjam, talán visszatérített volna, ha odafigyelek a fákra, talán eszembe jutott volna, hogy nincs visszaút, hogy a dolgok csakis rossz irányt vehetnek. Én azonban nap mint nap órákat sétálgattam abban az utcában, *a víz folyásával* (említettem, hogy ott folyt a folyó még a a XVII. században is) *párbuzamosan ballagtam tovább. Olyan boldognak és fiatalnak éreztem magam, mint soha*. Eszembe se jutott, hogy a fák üzennek. Mértéktartást a gelegonyák, és tragédiát az akácok, mértéktartást, szabadkőműves szépséget és pontosságot a Zombori úton a gelegonyák, és tragédiát ugyanabból az aspektusból, Hirám sírjáról az akácok. És itt most nem gondolok sem a tudás önzésére, sem a birtoklására, itt most csak a beavatásra gondolok, mert szerelemtől szólok (azt választottam, úgy döntöttem, hogy arról) hát az abba való beavatásról. Ne gondold, hogy semmi köze a fákhöz, a halálhoz, az építkezés eredményezte széphez, a földtől való elrugaszkodáshoz, mint egészséges és egyetlen lehető attitűdhöz, ha ebbe a dologba mélyedünk bele, a szerelemben, annak *misztériumába*. Semmi sincsen, aminek veszélyeire a körző és a szögmérő ne figyelmeztetne. Mértékadás. Ez a legnagyobb titok,

és nem a templomoszlop ereje. Volt idő, amikor valaki irigy volt, lehetett rám, mert *jól élek és nősikereim vannak, sokat coitálok, élvezem az életet*, de aztán elkövetkezett az is, amikor senki rám irigy nem lehetett, de én mindenkire, mert *eljő a legszánalmasabb, legnyomorultabb közérzés, az életet tűrhetetlenné találom*. És mindez csak azért, mert nem figyeltem a fákra, a szögekre, mert később figyeltem fel arra, hogy az a másfajta beavatás egyértelmű utalás a szerelmi beavatás esetén legfontosabbnak tartandó mértéktartásra, arra, hogy ne menj a mélybe, mert nincs visszaút. És a halál még mindig nem fontos. Sem az enyém, sem anyádé. Ha ugyan mondhatom így, de apának lenni nem biztos, hogy annyit tesz, mint megtermékenyíteni a nőt. Lelkem gyermeke. Látogasd meg a Föld Belsejét, ha megjavulsz, megtalálod a Rejtett Követ. Így szól a szöveg, a beavatási jelkép egyike, eredetiben a kezdőbetűket egymás után olvasva, kijön a figyelmeztetés, mert az összeolvasás eredménye: vitriol. Őrült voltam akkor, tudom, hogy erre nem figyeltem, ha már a szövegen áttapostam, „ha megjavulsz” erre kellett, intsenek a fák, ha kinéztem az ablakból, de elfelejtettem én mindent a mámorban, csak arra gondoltam, hogy *a lét esszenciája olyan drága portéka, amelyből egész nemzedékek, évszázadok alatt kapnak egy órát*, nekem meg lehetőségem van arra, hogy *húszmillió éves koromban nyugodtan hajthatom fejemet az örök megsemmisülés jeges párnájára*, akkor hát miért ne tenném, gondoltam, és közben még a szerelem után is kutattam, így vagy úgy, de hajszoltam, kerestem az ajtaját a *Háznak*. Talán egyikbe lemerülhettem volna, de mindkettőbe hiba volt. A mértéktartás hiánya. Mert mi születik a szerelemből? (Páratlan az akác levele.) Dráma. És most nevetnem kell, hogy ennyire vak voltam, mert tudod milyen dráma? Vitriol-dráma. Így nevezik a féltékenységből, szerelmi elvakultságból elkövetett merényleteket. Franciaországban több nő fölmentettek, aki kénsavval marta szét szerelmese arcát. Nem ítélem el, gondolhatod, valahol rokonaimnak is érzem őket, bennük is a lemerülés, a teljes birtoklás, a tudás utáni vágy munkálhatott. Más közös azonban nincs bennünk, én az ilyen módszert megvetem. Nincs is több mondanivalóm, a halálomról, anyád haláláról mindezek tükrében fölösleges volna bármit is mondanom. Megfejtetem a kín és szerelem misztériumát részben sikerült, azt elolvashatod. Lelkem gyermeke.

Darázs József: Sárga Zóna